

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Συνοπτική παρουσίαση της γνωμοδότησης του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με τη διάδοση και χρήση τεχνολογιών παρεμβατικής επιτήρησης

(Το πλήρες κείμενο της παρούσας γνωμοδότησης είναι διαθέσιμο στην αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα στον δικτυακό τόπο του ΕΕΠΔ www.edps.europa.eu)

(2016/C 79/04)

Στην παρούσα γνωμοδότηση ο ΕΕΠΔ αναφέρεται στα ζητήματα που άπτονται της προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής και τα οποία εγείρονται από τη διάδοση και χρήση τεχνολογιών παρεμβατικής επιτήρησης. Η χρήση των εργαλείων αυτών συνεπάγεται εξ' ορισμού την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και πιθανή παρέμβαση στην ιδιωτική ζωή: βασικός στόχος των εργαλείων παρεμβατικής επιτήρησης είναι η εξ' αποστάσεως διείσδυση σε συστήματα ΤΠ (συνήθως μέσω του διαδικτύου) με σκοπό τη συγκαλυμμένη παρακολούθηση των δραστηριοτήτων των εν λόγω συστημάτων ΤΠ και, συν τω χρόνω, την αποστολή δεδομένων στον χρήστη των εργαλείων επιτήρησης.

Μολονότι αυτού του είδους τα εργαλεία μπορούν να αποτελούν μέσα νόμιμης (και ρυθμιζόμενης) χρήσης από τους φορείς επιβολής του νόμου ή τις υπηρεσίες πληροφοριών ασφαλείας, μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν ως «δούρειοι ίπποι» για την παράκαμψη μέτρων ασφαλείας στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και την επεξεργασία των δεδομένων.

Η ένταση μεταξύ της θετικής χρήσης των εργαλείων ΤΠΕ και του αρνητικού αντίκτυπου που μπορεί να έχει η κατάχρηση της τεχνολογίας στα ανθρώπινα δικαιώματα, και ιδίως στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής, πρέπει να αντιμετωπιστεί από τις εθνικές και τις ενωσιακές πολιτικές και από όλους τους φορείς που μετέχουν στον κλάδο των ΤΠΕ (προγραμματιστές, παρόχους υπηρεσιών, πωλητές, διαμεσολαβητές, διανομείς και χρήστες).

Στην παρούσα γνωμοδότηση, ο ΕΕΠΔ προτείνει την αντιμετώπιση της απειλής που συνιστά η χρήση τεχνολογιών παρεμβατικής επιτήρησης με τις ακόλουθες ενέργειες:

- θα πρέπει να διενεργηθεί αξιολόγηση των υφιστάμενων προτύπων της ΕΕ για τις ΤΠΕ, με σκοπό να ενισχυθεί η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως στην περίπτωση της εξαγωγής τεχνολογίας επιτήρησης ή παρακολούθησης και συναφών υπηρεσιών·
- η χρήση και η διάδοση (μεταξύ άλλων και στο εσωτερικό της ΕΕ) εργαλείων επιτήρησης και παρακολούθησης και συναφών υπηρεσιών θα πρέπει να υπόκειται σε κατάλληλη κανονιστική ρύθμιση, λαμβανομένου υπόψη του πιθανού κινδύνου παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των δεδομένων·
- θα πρέπει να καταρτιστούν συνεκτικές και πιο αποτελεσματικές πολιτικές από το Συμβούλιο της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΥΕΔ όσον αφορά την εξαγωγή εργαλείων παρεμβατικής επιτήρησης στο πλαίσιο των τεχνολογιών διπλής χρήσης, σε επίπεδο ΕΕ και σε διεθνές επίπεδο·
- τα προγράμματα εκμετάλλευσης ευπαθειών και οι ευπάθειες «ημέρας μηδέν» θα πρέπει να ρυθμίζονται από επικαιροποιημένες πολιτικές προκειμένου να αποφευχθεί η χρήση τους για σκοπούς που παραβιάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα·
- οι πολιτικές της ΕΕ για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη διάδοση των τεχνολογιών παρακολούθησης και επιτήρησης και να αντιμετωπίζουν ειδικά το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο των κατάλληλων νομοθεσιών·
- θα πρέπει να προαχθούν επενδύσεις στην ασφάλεια στο διαδίκτυο και σε πρωτοβουλίες για την ενσωμάτωση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής σε νέες τεχνολογικές λύσεις ήδη από τον σχεδιασμό·
- θα πρέπει να εφαρμοστεί μια συνεκτική προσέγγιση για την παροχή διεθνούς προστασίας σε πληροφοριοδότες που συμβάλλουν στην αποκάλυψη παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω της χρήσης τεχνολογιών παρακολούθησης και επιτήρησης.

Βρυξέλλες, 15 Δεκεμβρίου 2015.

Giovanni BUTTARELLI

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων